

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy 361.1

Szerző: *Glalmi József*

Hely

Cím: *Éjszakai razzian a svájci világszövetség kiküldöttjeivel*

Idő "1919"

Forrás: *Déli Hírlap*

Személy

Bsp.
(Hely)

1919. 7/26
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

497 Éjszakai razzian a svájci világszövetség kiküldöttjeivel

Végig a tömegnyomoruság szállásain

A *Déli Hírlap* tudósítójától.) Az összes Vöröskereszt világszövetségének Bernből Budapestre érkezett delegációja engedelmét kért Dietz Károly főkapitánytól, hogy két tagja részvehessen a razzian, amelyet a rendőrség a főváros néhány tömeglakásában rendez. Négy hét óta tartózkodik a küldöttség Budapesten, meghallgatta panaszainkat, feljegyezte kéréseinket, csak adatokra van szüksége, hiteles adatokra, utcák nevére, a házak számára, ahol fütellen odukban huszan alszanak együtt éjszaka. Látni akarja szemlől-szembe a kint, a szenvedést. Aztán majd segít.

A főkapitány engedelmével elkísértem a küldötteket Budapest legborzalmasabb helyeire. A rendőrség mutatta az utat s a delegáció nyomon követte a nyomoruság tanyáira. Sajnos, nem volt nehéz, hogy a vendégeket korábbi szomorú információik alaposságáról a rendőrség emberei meggyőzzék. Figyeltem a küldötteken a hatást, amit rájuk a körül tett és láttam, mint nedvesített meg a szemüket újra meg újra a részvét és a meggyőzőség.

A Hársfa-utcai rendőrkapitányság örszobájából indult el a razzia. *Benyonszky* Károly és *Sarközy* Sándor detektív-főnökhelyettesek tiz detektívvel hozták magukkal, a főkapitányság legkülönbözőbb embereit. A kapitányság épülete alatt találkoztunk a svájci kiküldöttekkel, dr. *Čmo Hofer* genfi egyetemi tanárral és dr. *Caesar Sillig* les-ainesi főorvossal. Velük jött ifj. *Leopold* Lajos vöröskeresztes kormánybiztos és *Seukovathy* Imre főorvos is.

Nefelejts-utca 23.: az első stáció

A Csikágó egyik legnagyobb bérkaszárnyája. A házmaster lámpával kaulozol bennünket végig az emeleteken. A második emelet lakásába zörget be.

— Nyissa ki, Citrom ur, itt a rendőrség! — kiált be ünnepiesen.

Citrom ur, egy sápadt, kalomaspakás, alacsony ember ijedten nyitja ki a konyhajajtót. A szobába vezet. Tizenötén alsznak a szobában, közülük négy gyerek. A legidősebb négy éves. Három hónap óta nem fülöttek. Hofer egyetemi tanár kis könyvecskét vesz elő. fel-

jegyzí Citrom ur adatait, franciául ír a kis könyvébe, közben folyton újabb és újabb kérdéseket intézett Benyonszky detektív-főnökhelyettesessel a lakókhöz.

A 34-es számú lakásban *Varga* Sándornénál szintén tizenötén laknak. Hét gyerek és nyolc felaölt. *Varga* Sándor négy év óta orosz fogságban van, az asszony 160 korona segélyt kap, ebből él, meg abból, amit az albérlők fizetnek. Az 57-es lakásban *Steiner* Adólf-né lakik. Azt mondja, hogy maganzó. Ruhástól fekszik az ágyban.

143 lakásban 820 lakó

A 25-ös házba megyünk át. A földszint 44-es számú lakásban négyen alsznak. *Felöltözötien, a padlón fekszenek, takaró, párna, lepedő nélkül.* Az egész szoba nem nagyobb a Markó-utcai fogház egyik cellájánál. Négy testvér lakik itt: *Rubinek* János, Gyula, Sándor és László. Mind a négy kovács. A mellette lévő lakásban tizenhárom alsznak egy szobában. Még három nap előtt tizenötén voltak, de kétfő megbetegedett és most a Szen István-kórházban van. *Csupa* Kiné Valamikor apró nippelket árultak kávéházakban és éttermekben. Most dolgoznak — Kőbányán a cementgyárban. Tizenhároman összesen ötven koronát fizetnek havonta a szobáért.

A Nefelejts-utca 27. közelébe. A házban 143 lakás van és 820-an laknak bennük összesen. A 46-os lakás egy lóesiszáré. A férj nincs Pesten, így csak heten alsznak a szobában. Egy 18 éves gyönyörű szép leány piszkos szalmaszakon fekszik a földön. Összesen két ágy van csak. És öt apró gyerek. A

65-ös lakásban *Siegelmann* Hanni a főbérlő. Nyolcan laknak egy szobakonyhában. A főbérlő a konyhában alszik két székre vetett „ágyon”. Amikor aziránt érdeklődünk, hogy mikor fütötti utójára, így válaszolt:

— Olyan régen volt, hogy már nem is emlékszem az idejére.

Különbö alázatos kérése volna a „tisztelt Lakásbizottság urakhoz”. Egy kis szappant szeretne. *Hofer* tanár pénzt vesz elő, odaadja neki, hogy vegyen rajta szappant, de *Siegelmann* néni nem fogadja el.

— A pénz nem ér semmit, — mondja németül — szappan kell nekem.

Ezt is bejegyzí a noteszba a két kiküldött. Mellé írják a *Siegelmann* néni nevét. Hogy ezt ő mondja. A 62-es lakásban *Kovácsnay* Jánosnál tizen laknak. *Kovácsnay* Kótműves, rokkant katoná, munkanélküli. Őt albérlőt tart, velük alszik egy szobában s ott van kilenc hónapos gyermeke is.

A keleti pályaudvar „ingyen szállója“

Ahogy a házból kimegyünk, a két svájci kiküldött kijelenti, hogy nem megy tovább: eleget látott. *Sárközy* történetességgel magyarázza, hogy hátra van még a Dob-utca, Lujza-utca, Málách-utca, Karpfenstein-utca és a Triopolis. A Vág-utcát és Ujpesti rakpartot is érdemes megnézni. A két kiküldött azonban ezekre már nem kíváncsi.

— Nagyon köszönöm, elég volt, uraim, — mondja a les-ainesi főorvos

lehangoltan.

Nagynehezen ráállanak, hogy meg-
nézik velünk a keleti pályaudvar „in-
gyen szállóját.“

A pályaudvar előcsarnokában és
várótermeiben *legalább kétezeren alud-
tak. Az utolsó vonat már régen elin-
dult. Nem utaznak el ezek reggel sem.
Lakástalan menekültek, akik hetek óta
ott töltik az éjszakát.*

A Keleti pályaudvar meglátása
után megkértem Sillig Caesar főorvost,
hogy nyilatkozzék a razzián látottak-
ról. mondja el, milyen hatással voltak
rá a tömeglakások borzalmai.

— Egész új, amit láttam, — mon-
dotta. — Fájdalommal tölt el úgy is,
mint orvost, úgy is, mint humánusan
érző embert. Megrendítő hatással
volt rám ezeknek a szegény emberek-
nek a nyomorusága és *ígérem, min-
dent el fogok követni, hogy a Nem-
zetközi Vöröskereszt útján az entente
tudomást vegyen Budapest borzalmas
viszonyairól. Itt már nem politiká-
ról, hanem humanitásról van szó.
Segítségéről, barátságról és megértés-
ről. Feljegyzéseimet terjedelmes elő-
terjesztés formájában a genfi irodá-
hoz juttatom és mindent megteszek,
hogy a külföldi sajtó megismerje
ezt a borzalmas nyomort, amelyen-
ről — ismétlem — eddig fogalmam
sem volt. Azt hiszem, kell, hogy
odakünn is a legmélyebb részvétet
keltse a magyarok sorsa.*

Bucsuzáskor erősen és meghatottan
szorította meg Sillig dr. a kezemet.